

## Analiza impactului de reglementare la proiectul Legii cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei

<b>Titlul analizei impactului</b> (poate conține titlul actului legislativ propus):	Analiza impactului de reglementare asupra Legii cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei.
<b>Data:</b>	16.01.2024
<b>Autoritatea administrației publice (autor):</b>	Ministerul Energiei
<b>Subdiviziunea:</b>	Direcția energie electrică
<b>Persoana responsabilă și datele de contact:</b>	Nicolae NEGRU, consultant principal, Telefon: 022-250-664 e-mail: <a href="mailto:nicolae.negru@energie.gov.md">nicolae.negru@energie.gov.md</a>

### Componentele analizei impactului de reglementare

#### 1. Definirea problemei

##### a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate

Liberalizarea piețelor energetice din ultimele decenii a avut loc într-un context caracterizat de trecerea de la modurile monopoliste ale statului cu întreprinderi integrate pe vertical la modurile ghidate de concurență, atragerea investițiilor private în activele statului a căror gestiune de-a lungul timpului s-a dovedit a fi nu ce mai eficientă, precum și către apariția mai multor oferte privind furnizarea resurselor energetice către consumatorii finali, astfel încât ultimii să poată alege liber oferte de preț mai avantajoase și/sau produse mai atractive. Dar provocarea menționată privind liberalizarea piețelor și introducerea concurenței crâncene generează și o multitudine de așteptări legate de dezvoltarea de modele de afaceri inovatoare și implementarea treptată a tehnologiilor inovative cu o eficiență sporită.

Principala problemă care necesită a fi soluționată reprezintă necesitatea majorării gradului de inovare în sectoarele energeticii, care va duce spre atenuarea problemei vulnerabilității energetice și reducerea considerabilă a dependenței de importurile de surse de energie primară prin dezvoltarea unor tehnologii inovative, servicii sau modele de afaceri.

Obiectivul direct al proiectului de lege ce se propune este promovarea inovării în sectorul energetic național, prin implementarea unui sistem de reglementare care permite acordarea de derogări de la anumite norme de reglementare aplicate participanților pentru o perioadă limitată de timp, sprijinind astfel soluțiile inovatoare și promovarea învățării în materie de reglementare.

Prin stimularea inovării, proiectul de lege propus este menit să contribuie la soluționarea următoarelor probleme:

- creșterea nivelului de inovare în domeniul energiei;
- reducerea costurilor tehnologiilor inovatoare în domeniul energiei;
- stimularea dezvoltării energiei regenerabile distribuite;
- reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră din sectorul „Industria energetică”, care reprezintă cea mai mare parte din totalul emisiilor (69,9% din total);
- reducerea dependenței de importurile de surse de energie primară;
- reducerea sărăciei energetice a populației (57,2% dintre persoanele în total pe țară se află în sărăcie energetică conform veniturilor);
- atingerea unui obiectiv de 27% din ponderea energiei regenerabile în consumul final brut până în anul 2030, stabilit în Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”.

În acest sens, scopul acestei analize de impact este de a identifica modalitățile de atragere și internalizare a acestor inovații de către participanții la piața energetică din Republica Moldova, de a identifica blocajele și modalitățile de depășire a acestora prin intermediul inovării, precum și de a identifica schimbările necesare în cadrul reglementarilor pentru a accelera implementarea acestor inovații pe piața energetică din Republica Moldova, mai ales în contextul în care la etapa actuală

Republica Moldova se confruntă cu un „exod de creiere” și unele deficiențe în partea de valorificare a proprietății intelectuale.

Un alt element de menționat este și constrângerile ce apar în contextul inițierii negocierilor pentru aderare la UE și alinierea la aquis-ul energetic al UE, astfel cum este stipulat în Directiva (UE) 2023/2413 din 18 octombrie 2023 de modificare a Directivei (UE) 2018/2001, a Regulamentului (UE) 2018/1999 și a Directivei 98/70/CE în ceea ce privește promovarea energiei din surse regenerabile și în conformitate cu deciziile EnC, este imperativ să se stabilească norme adecvate pentru zonele de accelerare a energiei regenerabile (art.15c lit.(b) din Directiva (UE) 2023/2413).

Adoptarea proiectului de lege cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei este condiționată și de necesitatea realizării Obiectivului 7 de Dezvoltare Durabilă al Agendei Globale 2030, axat pe accesul la energie modernă, fiabilă, durabilă și la prețuri accesibile pentru toți și care a fost integrat și în Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”.

Fără a se limita la exemplele prenotate, ar fi de menționat faptul că având în vedere istoricul domeniului energetic și faptul unei supra-reglementări a acestuia, în contextul actualelor schimbări de ordin politico-economic, implementarea proiectelor inovative care ar demonstra viabilitatea și posibilitatea de a fi aplicate la scară largă prezintă o oportunitate unică și un „know-how” pentru Republica Moldova.

**b)Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, pe baza dovezilor și datelor colectate și examinate**

Lipsa unui proces accelerat de inovare este mai relevantă ca niciodată pentru domeniul energetic mondial, care s-a caracterizat în ultimele decenii printr-un nivel scăzut de inovare. Nivelul scăzut al investițiilor în cercetarea și dezvoltarea sectoarelor energetice se explică prin faptul că, odată cu liberalizarea și privatizarea sectorului energetic, prioritate a devenit performanța financiară a companiilor, reducerea costurilor și creșterea eficienței, și mai puțin dezvoltarea tehnologică pentru perioadă lungă de perspectivă. Cercetarea și dezvoltarea au fost primele care au fost afectate ca urmare a acestei abordări.

În mod similar, Moldova se confruntă cu aceeași problemă a unui proces susținut de inovare în materie energetică. De altfel, economia Republicii Moldova devine din ce în ce mai integrată în economia globală, prin urmare, pentru planificarea politicilor, este util să se compare rezultatele activităților inovatoare din Republica Moldova cu cele din alte țări. Conform Indicelui Competitivității Globale, Republica Moldova se află pe **locul 109 din 141 de țări** în ceea ce privește capacitatea de inovare, în timp ce state vecine, precum România se află pe **locul 55**, respectiv Ucraina **ocupând locul 60**.

Dezvoltarea inovațională mai redusă a întreprinderilor/societăților moldovenești este considerabil îngreunată de intensitatea redusă a activităților de cercetare și dezvoltare în cadrul companiilor, automatizarea proceselor și reducerea consumurilor de resurse destinate acestora. Cu titlu de exemplu, arătăm că ponderea activităților de cercetare și dezvoltare desfășurate de întreprinderile moldovenești în totalul activităților de cercetare și dezvoltare este sub o treime din indicatorul respectiv pentru țările CSI și Europa Centrală și de Est.

O explicație a acestei situații este centralizarea excesivă a sistemului național de cercetare, în cadrul căruia sprijinul statului pentru cercetare și dezvoltare tehnologică este acordat doar entităților academice acreditate. Acestea nu sunt motivate să dezvolte relații de colaborare cu beneficiarii privați ai cercetării, iar rezultatele cercetării nu sunt adesea relevante pentru agenții economici. În același timp, având în vedere că agenții economici nu primesc practic niciun fel de sprijin de la bugetul public pentru a-și susține activitățile inovatoare, acestea nu doresc să riște puținele resurse proprii de care dispun.

În ceea ce privește sectorul energetic din Moldova, lipsa surselor interne de energie și materie primă a condus considerabil la dependența puternică a țării de resursele energetice din exterior.

Această dependență a afectat capacitatea consumatorilor de a achita energia consumată ca urmare a sporirii considerabile a prețurilor la resursele energetice, în condițiile în care resursele energetice în mare parte au fost doar din import.

În consecință, Republica Moldova necesită stringent un domeniu energetic care să asigure securitatea aprovizionării cu resurse energetice și să sprijine obiectivele sale de dezvoltare durabilă, dezvoltând tehnologii inovatoare care să susțină creșterea electrificării activităților, o economie cu emisii reduse de carbon și o adaptare la provocările reprezentate de schimbările climatice.

În același timp, inovarea este un motor esențial al creșterii economice, al progresului și al prosperității. Capacitatea de a crea produse, servicii și modele de afaceri inovatoare creează valoare socială și este esențială pentru a rămâne competitivi, inclusiv în sectorul energetic. Evoluțiile în materie de inovare necesită atenția constantă a factorilor de decizie politică pentru a le anticipa și pentru a adapta legislația și politicile existente, astfel încât societatea să poată beneficia cât mai mult de procesul inovativ.

Inovatorii se confruntă cu provocarea de a-și încadra soluțiile inovatoare în legile, politicile, standardele, normele și specificațiile relevante stabilite de autoritățile de reglementare în timpul fazei de dezvoltare și de implementare.

De exemplu, proiectele de cercetare trebuie să ia în considerare reglementările existente în timpul dezvoltării. De asemenea, inovațiile disruptive pot fi supuse unor norme de reglementare depășite sau pot fi complet în afara acestora. Normele de reglementare pot încetini dezvoltarea și implementarea inovațiilor și pot submina încrederea investitorilor și a consumatorilor.

Viteza și natura inovației reprezintă provocări multiple, deoarece autoritățile de reglementare trebuie să țină pasul cu inovația și să înțeleagă impactul acesteia pentru a se asigura că reglementarea rămâne adecvată. O reglementare prea strictă (supra reglementare) și incertitudinea în materie de reglementare pot descuraja investițiile în inovare.

Provocările de mai sus pot crea un decalaj între inovatori și autoritățile de reglementare. Inovatorii au nevoie de reglementări actualizate și previzibile pentru a-și dezvolta și implementa soluțiile. Aceștia pot întâmpina dificultăți în a înțelege cerințele existente și în a stabili dacă și cum se aplică acestea la cazul lor specific. Autoritățile de reglementare trebuie să garanteze că reglementarea încurajează simultan inovarea, o orientează către obiectivele politice dorite (de exemplu, siguranța, tranziția ecologică și digitală) și oferă valoare publică și de piață. În unele cazuri, reconcilierea nevoilor inovatorilor și ale autorităților de reglementare necesită un anumit grad de flexibilitate sau spațiu de manevră pentru a experimenta, sub rezerva unor garanții adecvate, în cazul în care cadrele de reglementare pot fi mai puțin stricte în anumite circumstanțe.

În scopul stimulării proceselor de inovare în domeniul energetic, se propune reglementarea și introducerea conceptului de „*spațiu de testare inovativă în sectorul energetic*”, care vizează sprijinirea soluțiilor inovatoare prin acordarea de derogări de la anumite dispoziții de reglementare pentru o perioadă limitată de timp.

Proiectele de testare inovativă în sectorul energetic sunt esențiale pentru sistemul de inovare prin crearea de spații inovative de testare în materie de reglementare, permițând testarea tehnologiilor, produselor și serviciilor inovatoare în condiții controlate care sunt doar parțial compatibile cu cadrul juridic și de reglementare existent, dar care asigură protecția consumatorilor și siguranța energetică.

Perspectivile dobândite prin aceste experimente de reglementare controlate și adesea limitate din punct de vedere spațial ar trebui să ofere Ministerului Energiei și autorităților de resort baza pentru dezvoltarea ulterioară a cadrului juridic în materie de energie, urmând o abordare bazată pe rezultatele soluțiilor inovatoare și urmărind învățarea în materie de reglementare.

Învățarea în materie de reglementare are loc prin obținerea de către autorități de informații cu privire la riscurile și oportunitățile asociate cu anumite tehnologii și inovații emergente, precum și cu privire la orice lacune sau deficiențe ale cadrelor de reglementare și de supraveghere aplicabile. Aceasta este deosebit de relevantă în domeniile în care tehnologiile noi sunt necesare. Învățarea în materie de reglementare permite autorităților competente să dobândească o mai bună cunoaștere și înțelegere a riscurilor și oportunităților, precum și a necesității unor eventuale modificări sau noi interpretări ale legislației existente pentru a aborda în mod eficient noile evoluții tehnologice și a permite inovarea. Scopul învățării în materie de reglementare poate fi de a obține informații din activitatea de inovare emergentă într-un spațiu de experimentare. Acest proces poate, prin urmare, să îmbunătățească

guvernanța de reglementare a inovării prin încorporarea unei baze de dovezi mai largi și a unor elemente suplimentare, participative și anticipative.

Procesul de învățare în materie de reglementare este organizat din ce în ce mai mult în „spații de experimentare în materie de reglementare” pentru a aduna dovezi într-o manieră mai sistematică și mai structurată cu privire la necesitatea de a adapta sau de a introduce reglementări, asigurând în același timp condiții de concurență echitabile și evoluții competitive.

Conceptul de „spații de experimentare” este relativ nou, dar deja utilizat în multe state UE. Spațiile de experimentare permit inovatorilor și autorităților de reglementare să exploreze legătura dintre inovare și reglementare prin utilizarea unei combinații de instrumente de experimentare. Cel mai des întâlnit instrument de experimentare este reprezentat de spațiile de testare inovative în materie de reglementare, acestea făcând și obiectul Legii propuse spre promovare. Spațiile de testare inovative în materie de reglementare sunt cadre structurate de cooperare cu autoritățile competente care permit inovatorilor să dezvolte și să testeze noi idei, produse, modele de afaceri și servicii într-un mediu controlat din lumea reală, sub supravegherea unei autorități competente.

Normele existente sau aplicarea acestora pot fi suspendate în timpul testului în anumite condiții. Autoritățile competente pot, de asemenea, să ofere participanților la spațiile de testare inovative în materie de reglementare orientări personalizate pentru a răspunde incertitudinii juridice cu privire la modul în care normele și cerințele legale se aplică unor produse sau servicii specifice dezvoltate în cadrul proiectului de spațiu de testare respectiv.

Spațiile de testare inovative în materie de reglementare de reglementare sunt întotdeauna limitate în ceea ce privește durata și domeniul de aplicare.

Spațiile de testare inovative în materie de reglementare pot oferi beneficii semnificative. Acestea facilitează inovația, sporesc dialogul dintre autoritățile de reglementare și inovatori, sporesc cunoștințele inovatorilor cu privire la cadrele de reglementare și la respectarea acestora, pot accelera introducerea de noi produse și servicii pe piață și favorizează învățarea în materie de reglementare.

Având în vedere ritmul intensiv al schimbărilor în domeniul energetic generate inclusiv de obiectivele naționale în acest domeniu, inovarea, care este una dintre cele mai importante pârgii, este esențială pentru a permite transformarea complexă a sectorului energetic necesară pentru a ne atinge obiectivele. Multe componente ale acestei schimbări (și anume digitalizarea, descentralizarea, decarbonizarea, durabilitatea, electrificarea, responsabilizarea consumatorilor, agregarea cererii de energie, finanțarea inovatoare, introducerea surselor regenerabile, resursele intermitente, eficiența energetică, principiul *eficiența energetică în primul rând*, hidrogenul regenerabil, gazele cu emisii reduse de dioxid de carbon, stocarea, circularitatea, aprovizionarea durabilă cu materii prime și eliminarea carbonului) necesită mult mai multă cercetare pentru a dezvolta soluții inovatoare.

În plus, având în vedere că aproape jumătate din reducerile de emisii de CO<sub>2</sub> până în 2050 ar trebui să provină din tehnologii care nu sunt încă disponibile pe piață, în acest deceniu trebuie să se depună deja eforturi majore de inovare. Cu toate acestea, soluțiile inovatoare implică adesea riscuri mai mari, ceea ce creează provocări într-un sector care, în mod obișnuit, este angajat să atingă cele mai înalte standarde posibile în ceea ce privește fiabilitatea aprovizionării și care, în mod tradițional, are o aversiune la risc.

Necesitatea proiectelor de testare inovativă în sectorul energetic este legată de soluții care nu au fost gândite sau necesare înainte, dar care sunt legate de noi provocări pentru sistemul energetic. Prin urmare, domeniile de experimentare cel mai des menționate și cerute sunt legate de:

- dezvoltarea de servicii de flexibilitate pentru stabilitatea rețelei;
- reducerea impactului asupra mediului;
- dezvoltarea de noi abordări în materie de taxare a capacității pentru a influența comportamentul consumatorilor;
- agregarea cererii și a ofertei;
- integrarea stocării energiei în sectorul energetic;
- gestionarea comunităților energetice locale.

În Uniunea Europeană, există deja o serie de inițiative, la nivel de reglementare, care recomandă, respectiv instituie posibilitatea stabilirii regimurilor de experimentare în materie de reglementare ca un

instrument eficient pentru promovarea inovării în sectorul energetic. În acest sens, redăm mai jos principalele acte europene care menționează regimurile de experimentare în materie de reglementare:

- **Concluziile Consiliului European din 2020** privind spațiile de testare în materie de reglementare menționează despre necesitatea instituirii unor instrumente ale unui cadru de reglementare rezilient și adaptat exigențelor viitorului, care poate face față provocărilor din era digitală<sup>1</sup> și care sprijină utilizarea spațiilor de testare în materie de reglementare, precum și a clauzelor de experimentare, inclusiv în legislația UE;
- **Modificarea Directivei (UE) 2018/2001 UE privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile**<sup>2</sup> prin introducerea unui nou alineat care reglementează introducerea spațiilor de testare în materie de reglementare: „*Statele membre promovează testarea de noi tehnologii în domeniul energiei din surse regenerabile în proiecte-pilot într-un mediu real, pentru o perioadă limitată de timp, în conformitate cu legislația UE aplicabilă și însoțite de garanții adecvate pentru a garanta funcționarea în condiții de siguranță a sistemului de energie electrică și pentru a evita efectele disproportionale asupra funcționării pieței interne, sub supravegherea unei autorități competente*”;
- **Setul revizuit de instrumente pentru o mai bună legiferare**<sup>3</sup> publicat în 2021, în care „*sandbox-urile de reglementare*” au fost incluse ca parte a instrumentului nr. 69: metode și instrumente de politică emergente, cu cele mai bune practici pentru punerea sa în aplicare;
- **Recomandarea (UE) 2022/822 a Comisiei din 18 mai 2022 privind accelerarea procedurilor de acordare a autorizațiilor pentru proiectele în domeniul energiei din surse regenerabile și facilitarea contractelor de achiziție de energie electrică**<sup>4</sup> încurajează statele membre „*să instituie spații de testare în materie de reglementare pentru a acorda scutiri specifice de la cadrul legislativ sau de reglementare național, regional sau local pentru tehnologiile, produsele, serviciile sau abordările inovatoare, cu scopul de a facilita acordarea autorizațiilor în sprijinul implementării și al integrării în sistem a energiei din surse regenerabile, a stocării sau a altor tehnologii de decarbonizare, în conformitate cu legislația Uniunii*”;
- **Comunicarea din 2022 „O nouă agendă europeană de inovare”**<sup>5</sup> indică faptul că resursele din programele Orizont Europa și prin instrumentul de investiții inter-regionale pentru inovare din cadrul Fondului European de Dezvoltare Regionale vor fi dedicate promovării colaborării între regiuni, acoperind, printre altele, spațiile de testare în materie de reglementare;
- **Propunerea Comisiei Europene de Regulament de stabilire a unui cadru de măsuri pentru consolidarea ecosistemului european de producere de produse bazate pe tehnologie care contribuie la obiectivul „zero emisii”**<sup>6</sup> prevede un articol specific privind spațiile de testare în materie de reglementare pentru tehnologiile care contribuie la obiectivul „zero emisii” și care permite statelor membre să instituie astfel de derogări de la normele de reglementare. De altfel, expunerea de motive a acestei propuneri de regulament subliniază faptul că spațiile de testare în materie de reglementare pentru tehnologiile care contribuie la obiectivul „zero emisii” instituie mecanismele necesare pentru asigurarea competitivității și a capacității de inovare pe termen lung a industriei europene prin capabilități de producție, medii pentru testare și experimentare.

<sup>1</sup> <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13026-2020-INIT/ro/pdf>

<sup>2</sup> [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=OJ:L\\_202302413](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202302413)

<sup>3</sup> [https://commission.europa.eu/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation/better-regulation-guidelines-and-toolbox/better-regulation-toolbox\\_en?prefLang=ro&etrans=ro](https://commission.europa.eu/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation/better-regulation-guidelines-and-toolbox/better-regulation-toolbox_en?prefLang=ro&etrans=ro)

<sup>4</sup> <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:32022H0822>

<sup>5</sup> IMMC.COM%282022%29332%20final.RO.N.xhtml.1\_RO\_ACT\_part1\_v2.docx (europa.eu)

<sup>6</sup> <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52023PC0161>

Totodată, Comisia Europeană a reținut următoarele caracteristici ale spațiilor de testare în materie de reglementare în sectorul energetic<sup>7</sup>:

- atunci când un spațiu de testare în materie de reglementare este stabilit într-un domeniu deja reglementat, scopul spațiului de testare este de a oferi securitate juridică cu privire la modul în care se aplică normele existente în cazul unui proiect pilot cu scop inovativ;
- un spațiu de testare în materie de reglementare poate ajuta autoritatea de reglementare să înțeleagă noile riscuri și impactul reglementării în cazul tehnologiilor sau produselor inovative. Acest lucru ar putea duce, în cele din urmă, la modificarea legislației sau la o interpretare diferită a legislației, asigurându-se faptul că aceasta rămâne adecvată pentru obiectivele energetice actuale;
- atunci când un spațiu de testare în materie de reglementare este configurat într-un cadru lipsit de reglementare, scopul spațiului de testare în materie de reglementare este de a afla și de a stabili dacă reglementarea este chiar posibilă și de dorit;
- de asemenea, spațiile de testare în materie de reglementare servesc următoarelor obiective (i) identificarea de noi modele de afaceri; (ii) îmbunătățirea funcționalității inovațiilor; (iii) stabilirea de standarde și protocoale; și (iv) integrarea de noi soluții, produse și servicii în societate.

De asemenea, menționăm că principalele domenii actuale de experimentare în sectorul energetic sunt următoarele:

- Autoconsumul colectiv și comunitățile energetice;
- Electro-mobilitate;
- Flexibilitate și servicii de echilibrare;
- Integrarea surselor de energie regenerabile (SER)
- Rețele inteligente;
- Politici tarifare.

Toate aceste domenii au potențial pentru activitatea de inovare și în Moldova, datorită faptului că Moldova oferă o piață relativ mică și limitată din punct de vedere a numărului de consumatori pentru desfășurarea acestor experimente cu scop inovativ, dar în același timp posedă calitățile structurale ale unui model de sector energetic de tip european.

Domeniile prezentate mai sus sunt cele prevăzute în primul rând pentru experimentare în cadrul proiectului de testare inovativă în sectorul energetic, dar lista nu este deloc exhaustivă și alte proiecte inovatoare pot fi implementate și în cadrul regimului de testare inovativă, de exemplu biometanul, hidrogenul sau chiar sursele de energie experimentale. Pentru a permite o flexibilitate maximă posibilă, spațiile de testare în materie de reglementare nu limitează în mod explicit tehnologiile și abordările inovatoare care pot fi testate în cadrul acestora.

Este important de remarcat faptul că, deși în țările UE se folosesc uneori abordări pilot pentru experimentarea inovării în sectorul energetic în cadrul sferelor descrise mai sus, doar abordarea de tip „proiect de testare inovativă sau spații de testare în materie de reglementare” este cea care produce beneficiile subliniate mai sus.

Din perspectiva implementării eficiente a spațiilor de testare în materie de reglementare, au fost identificate următoarele constrângeri pentru punerea în aplicare a inovațiilor în sectorul energetic:

- **Constrângeri de participare.** Analiza evoluțiilor în materie de inovare au evidențiat, în special, mai multe aspecte legate de modul în care este posibilă participarea la proiecte de testare inovativă. În general, pentru întreprinderile mari a fost mai ușor să instituie participarea la acestea proiecte, în timp ce întreprinderile mai mici pot fi excluse. Problemele legate de participare a întreprinderilor mai mici au fost multiple, inclusiv lipsa de cunoaștere a programelor de testare inovativă existente și capacitățile interne scăzute pentru dezvoltarea, realizarea acestor proiecte și respectarea cerințelor reglementate.

<sup>7</sup> Commission Staff Working Document Regulatory learning in the EU Guidance on regulatory sandboxes, testbeds, and living labs in the EU, with a focus section on energy [https://research-and-innovation.ec.europa.eu/system/files/2023-08/swd\\_2023\\_277\\_fl.pdf](https://research-and-innovation.ec.europa.eu/system/files/2023-08/swd_2023_277_fl.pdf)

- **Promovarea inovării în afaceri.** Acesta este unul dintre cele două obiective principale ale proiectelor de testare inovativă și se reflectă, de asemenea, ca fiind cea mai frecvent solicitată intenție de derogare de la cadrul de reglementare. Se așteaptă ca inovațiile și experimentele în materie de reglementare să fie mai frecvente în domeniul distribuției resurselor energetice, al gazelor regenerabile, al flexibilității, al comercializării cu amănuntul a energiei și al exploatarea rețelelor.

- **Distorsionarea concurenței,** riscul cel mai frecvent discutat pe care îl prezintă proiect de testare inovativă este acela că acestea permit, de obicei, derogări de la cadrul de reglementare pentru anumite întreprinderi, și nu pentru toți participanții de pe piață și, prin urmare, pot crea denaturări ale pieței.

Dacă se mențin prea mult timp, aceste denaturări ale pieței pot perturba concurența într-o parte a sectorului energetic. În plus, întreprinderile care participă la proiecte de testare inovative se confruntă, în general, cu costuri de conformare mai mici, ceea ce duce la un beneficiu implicit care ar putea, de asemenea, să denatureze concurența, nu doar față de utilizatorii existenți, ci și să creeze bariere mai mari la intrarea pe piață chiar și după încheierea unui astfel de proiect.

Pentru a preveni acest risc, este necesar ca cadrul de reglementare pentru inovare în sectoarele energetice să includă criterii de eligibilitate transparente, criterii de selecție obiective și transparente și obligații clare și bine puse în aplicare de partajare a cunoștințelor.

În general, proiectele de testare inovative pot genera multă deschidere pentru inovare. În consecință, concurența este, de asemenea, încurajată în cadrul unui anumit proiect. În plus, diferite proiecte de testare inovative pot, de asemenea, să se concureze între ele, ceea ce duce, în cele din urmă, la îmbunătățiri ale cadrului de reglementare care permit, în primul rând, inovații mai multe și mai bune și, în general, mai multă concurență în cadrul și chiar între diferite piețe.

-**Necesitatea unui cadru juridic.** Un cadru de reglementare (astfel cum introduce Legea propusă) pentru proiecte de testare inovative ar trebui să stabilească condițiile în care pot fi acordate derogări, precum și să precizeze criteriile de evaluare a acestora. Criteriile de evaluare pot garanta că părțile care solicită un astfel de proiect îndeplinesc cerințele minime pentru activități de testare sigure și adecvate. O aplicație pentru un proiect ar trebui să facă obiectul unui criteriu de eligibilitate care să stipuleze că solicitantul a efectuat consultări cu părțile interesate.

### ***c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei***

Cauzele care au dus la apariția problemelor sunt:

- stimularea redusă a inovării și a creșterii economice;
- investițiile în cercetare și dezvoltare care sunt la un nivel destul de scăzut și care rămân sub media Uniunii Europene;
- cercetarea aplicată finanțată în proporție de 56,4%, iar dezvoltarea tehnologică cu o rată de 15% arată o legătură redusă între mediul academic și mediul de afaceri;
- abilitatea limitată a întreprinderilor mici și mijlocii (care constituiau 99,6% în 2019<sup>8</sup>) privind tehnologiile performante ;
- procesul de autorizare complicat, determinat de sarcina administrativă complexă și de durată pentru realizarea proiectelor.
- ponderea mare a emisiilor de gaze cu efect de seră din sectorul energetică (69,9%) în structura emisiilor totale;
- intensitate energetică sporită (aproximativ de 5,75<sup>9</sup> ori peste media UE);
- Republica Moldova are cea mai mică pondere a antreprenorialului în cheltuielile pentru cercetare-dezvoltare dintre țările europene, valoarea fiind de peste 4 ori mai mică decât media UE.

### ***d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua în lipsa unei intervenții.***

În Moldova, piața energiei electrice a rămas închisă concurenței în cele două decenii care au urmat independenței noului stat, iar calendarul de liberalizare a devenit mai clar abia odată cu aderarea la Tratatul de constituire a Comunității Energetice în 2010. Astfel, liberalizarea, ca factor prim care să stimuleze inovația în sectorul energetic național, a fost aproape inexistentă

<sup>8</sup> Principalele rezultate ale cercetării "Dezvoltarea Mediului de Afaceri". Notă analitică, BNS, 2019, p. 9 disponibilă la [https://statistica.gov.md/public/files/ComPresa/Antreprenoriat\\_feminin/Antreprenoriat\\_femei\\_barbati\\_2018.pdf](https://statistica.gov.md/public/files/ComPresa/Antreprenoriat_feminin/Antreprenoriat_femei_barbati_2018.pdf)

<sup>9</sup> <https://www.ica.org/data-and-statistics?country=EU28&fuel=Energy%20supply&indicator=TPESbyGDP>

În prezent, doar 20% din cererea de energie electrică este acoperită de producția internă, iar interconectarea cu sistemul electroenergetic din vestul țării este încă insuficientă.

Republica Moldova nu dispune de resurse energetice tradiționale, cum ar fi cărbunele și petrolul, și încă nu a exploatat pe deplin potențialul surselor sale de energie regenerabilă (SER).

Energia eoliană, energia solară și biomasa sunt cele mai importante resurse interne în vederea obținerii de energie (potențialul tehnic global al SER este estimat la circa 65 TWh). Biomasa, care reprezintă aproximativ 24% din consumul final de energie, este utilizată în mod deosebit pentru a produce energie termică în zonele rurale.

Capacitatea instalată de SER necesară pentru a contribui la obiectivele climatice și pentru a avea un impact asupra mix-ului energetic și a securității energetice, se va determina luând în considerare rezultatele unui proces de simulare a evoluțiilor emisiilor de gaze cu efect de seră în funcție de acțiunile și măsurile de atenuare preconizate.

Una dintre cele mai eficiente și fezabile modalități de a îmbunătăți securitatea aprovizionării cu energie, de a limita impactul negativ asupra mediului și de a elimina sărăcia energetică este reducerea consumului de energie prin creșterea eficienței energetice.

Potrivit Agenției Internaționale pentru Energie, intensitatea emisiilor de gaze cu efect de seră (emisii CO<sub>2</sub> per unitate din PIB) și intensitatea energetică (total energie primară per unitate din PIB) în Republica Moldova sunt printre cele mai înalte comparativ cu țările cu economia în tranziție din regiunea Europei Centrale și de Est.

**Tabелul 1. Intensitatea energetică în țările cu economia în tranziție din Europa Centrală și de Est și statele CSI în perioada 1990-2019, TJ TEPL<sup>10</sup>/mii dolari SUA în PPC din PIB-ul actualizat la nivelul anului 2017<sup>11</sup>**

	1990	1991	1992	1993	2000	2005	2010	2015	2016	2017	2018
Albania	-7,05	-6,86	-5,36	-3,90	-4,13	-3,75	-2,85	-2,69	-2,68	-2,69	-2,57
Armenia	17,61	21,02	18,36	-7,12	-6,79	-4,76	-3,89	-4,12	-3,93	-3,86	-3,51
Azerbaidjan	17,09	17,05	17,85	25,04	14,46	-9,28	-3,82	-4,26	-4,35	-4,37	-4,32
Belarus	20,98	20,69	19,13	17,53	12,85	-9,74	-7,01	-6,07	-6,18	-6,14	-6,29
Bosnia și Herțegovina	41,62	41,33	31,11	-7,96	-6,82	-5,99	-6,70	-5,97	-6,33	-6,12	-6,54
Bulgaria	11,16	-9,73	-9,58	10,48	-9,34	-7,58	-5,75	-5,48	-5,15	-5,14	-4,98
Croația	-4,15	-4,54	-4,71	-4,73	-4,32	-4,02	-3,76	-3,40	-3,31	-3,31	-3,13
Cipru	-3,92	-3,96	-4,08	-3,82	-3,92	-3,36	-3,25	-2,93	-2,94	-2,88	-2,74
Cehia	-8,56	-8,79	-8,61	-7,44	-6,74	-6,11	-5,39	-4,61	-4,44	-4,41	-4,28
Estonia	15,43	15,54	14,44	12,23	-7,95	-6,18	-6,77	-5,59	-5,94	-5,36	-5,54
Georgia	-9,72	-9,98	15,60	10,32	-5,99	-4,17	-3,55	-4,18	-4,20	-4,04	-3,82
Ungaria	-6,23	-6,74	-6,37	-6,31	-5,28	-4,78	-4,54	-3,90	-3,86	-3,87	-3,66
Kazahstan	13,96	16,00	17,78	16,17	-9,77	-8,51	-8,55	-5,38	-6,22	-6,08	-6,65
Kârgâzstan	13,84	13,63	11,60	-8,70	-6,44	-5,93	-5,11	-5,82	-5,41	-5,15	-5,88
Letonia	-6,94	-7,28	-9,22	-8,15	-5,27	-4,20	-4,28	-3,39	-3,31	-3,31	-3,35
Lituania	10,10	11,36	-9,33	-9,45	-6,17	-5,31	-3,98	-3,30	-3,30	-3,31	-3,22
Munte negru	..	..	..	..	..	-4,96	-4,55	-3,68	-3,47	-3,48	-3,42
Macedonia de Nord	-4,57	-4,77	-5,68	-5,85	-5,39	-5,34	-4,33	-3,55	-3,49	-3,51	-3,23
Polonia	10,01	10,55	10,04	-8,66	-5,98	-5,34	-4,61	-3,76	-3,82	-3,81	-3,68
Republica Moldova		-9,81	11,48	11,75	-8,14	-7,06	-6,38	-5,29	-5,19	-5,02	-5,09
România	-8,41	-7,96	-7,87	-7,10	-5,58	-4,51	-3,56	-2,80	-2,67	-2,61	-2,52
Federația Rusă	11,58	12,09	12,91	13,50	12,14	-9,49	-8,48	-7,77	-7,99	-7,99	-8,25
Serbia	-6,63	-6,36	-8,15	-9,63	-8,47	-7,34	-6,19	-5,59	-5,60	-5,61	-5,28
Slovacia	11,49	12,06	12,22	10,48	-8,80	-7,31	-5,45	-4,41	-4,35	-4,45	-4,28
Tadjikistan	10,28	10,57	12,16	11,33	10,92	-7,50	-5,06	-4,57	-4,80	-4,70	-4,73
Turcia	-3,16	-3,09	-3,07	-3,20	-3,27	-2,84	-3,06	-2,65	-2,72	-2,71	-2,59
Turkmenistan	27,53	25,03	20,18	34,17	29,85	28,09	21,67	16,00	15,04	14,13	13,33
Ucraina	12,91	14,11	13,60	17,47	15,78	11,44	10,26	-8,07	-7,79	-7,42	-7,51
Uzbekistan	28,32	28,85	30,49	28,93	28,20	20,58	14,22	-7,86	-7,82	-7,88	-9,05

<sup>10</sup> TEPL – total energie primară livrată

<sup>11</sup> <https://www.iea.org/data-and-statistics/data-product/sdg7-database#energy-intensity>

Odată cu stabilirea în Contribuției Naționale Determinate actualizată a unor obiective mai ambițioase, se urmărește atingerea obiectivelor sectoriale de reducere a emisiilor de GES față de anul 1990, an de bază, în sectoarele prezentate în Tabelul 2.

Tab. 2. Țintele de reducere a emisiilor de GES divizate pe sectoare, % față de 1990

Sectoarele	Până în anul 2020		Până în anul 2025		Până în anul 2030	
	ne- condiționat	condiționat	ne- condiționat	condiționat	ne- condiționat	condiționat
Energie	78	82	76	82	74	82
Transporturi	49	56	41	48	30	40
Clădiri	78	79	79	81	77	80
Industria	58	62	51	59	45	56
Agricultură	48	50	43	45	37	41
FTSCFTS	12	18	43	54	62	76
Deșeuri	23	26	46	51	38	47
<b>TOTAL</b>	<b>65</b>	<b>71</b>	<b>69</b>	<b>76</b>	<b>64-67</b>	<b>78</b>

Adoptarea proiectului de act normativ propus pentru aprobare este esențială pentru atingerea obiectivului ambițios de reducere emisiilor de gaze cu efect de seră către anul 2030.

În cadrul proiectului „Suport pentru achizițiile competitive de energie regenerabilă în Moldova”, a fost efectuat o analiză a legislației primare și a mediului investițional, care a indicat bancabilitatea redusă a proiectelor în domeniul energiei din surse regenerabile ce afectează în cel mai direct mod Guvernul și consumatorul final - prin riscuri aferente investițiilor ce se materializează într-un preț mai mare al energiei electrice verzi furnizate.

Ca urmare a legăturilor slabe între cercetare și economie, implementarea rezultatelor științifice este redusă, iar sectorul privat din Republica Moldova nu se grăbește să investească în cercetare-dezvoltare, spre deosebire de alte țări europene.

Structura și dimensiunea economiei: majoritatea companiilor sunt orientate spre producție slab tehnologizată (cu capacități limitate de absorbție a rezultatelor cercetărilor științifice) și, respectiv, exportă produse cu aport redus de valoare adăugată. Exporturile înalt tehnologizate au ajuns în 2020 la doar 2% din total<sup>12</sup>.

**e) Descrieți cadrul legal actual aplicabil raporturilor analizate și identificați deficiențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului**

Cadrul actual general de reglementare în materie de energie este descris mai jos:

Documentul de politici de bază care elaborează politicile în sectorul energetic este *Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030*, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 102/2013.

Obiectivele legate de acest sector sunt stipulate în mai multe documente naționale de politici și acte normative, inclusiv: *Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”* și *Programul de Dezvoltare cu Emisii reduse al Republicii Moldova până în 2030*.

Cadrul legal pentru organizarea și desfășurarea activităților în sectoarele energetice în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, competitivitate, stabilind principiile de bază pentru asigurarea consumatorilor cu energie de calitate în condiții echitabile, transparente și nediscriminatorii, este reglementat de *Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică*. *Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică* prevede obligația elaborării documentelor de politici – Planul național integrat privind energia și clima și Strategiei pe termen lung pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, al cărui principal rol constă în prezentarea setului de activități și măsuri pe care Guvernul planifică să le întreprindă și/sau faciliteze, astfel încât ținta de eficiență energetică, precum și cea cu privire la utilizarea energiei regenerabile, dar și de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră, să fie atinse.

<sup>12</sup> Organizația Națiunilor Unite, baza de date Comtrade prin intermediul platformei WITS. Disponibil: <https://data.worldbank.org/indicator/TX.VAL.TECH.MF.ZS?locations=MD>

Prevederile acestei legi stabilesc imperativul în atingerea obiectivului privind neutralitatea climatică pentru anul 2050.

Astfel cum am detaliat la punctul 1 (b) de mai sus, cadrul actual nu permite punerea în aplicare a spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în sectorul energetic. Pentru implementarea unor astfel de proiecte, este necesară crearea unui cadru de reglementare specific care să permită derogarea de la anumite norme în scopul implementării de proiecte inovatoare, în condiții controlate și supravegheate, cu asigurarea garanțiilor de securitate a consumatorilor.

## **2. Stabilirea obiectivului**

***a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie direct legate de problemă și de cauzele acesteia, formulate în mod cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist).***

În prezent, Guvernul Republicii Moldova se află în proces de elaborare a reformelor și politicilor necesare pentru o tranziție către o economie de piață de succes, integrată în sistemul economic european. Ca parte a acestui efort, Guvernul desfășoară reforme în sectorul energetic cu scopul de a-l face competitiv la scară globală.

Prin aprobarea Legii cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei pot fi atinse următoarele obiective principale:

- a) crearea condițiilor juridice pentru integrarea mai profundă în spațiul UE și în cadrul Comunității Energetice pentru a permite îndeplinirea colectivă a obiectivului privind neutralitatea climatică pentru anul 2050;
- b) creșterea volumului investițiilor în sectorul eficienței energetice la 0,5% din PIB în 2030;
- c) creșterea ponderii energiei regenerabile în consumul final brut la 27% în 2030 (SND „Moldova europeană 2030”);
- d) creșterea securității aprovizionării cu energie, având în vedere că țara importă aproximativ 74,6% din resursele energetice;
- e) reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră din sectorul energetică, ce reprezintă cea mai mare pondere în structura emisiilor totale (69,9% din total).

Pentru atingerea acestor obiective generale, urmează a fi atinse obiective specifice, cum ar fi:

- instituirea unor spații de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei;
- dezvoltarea și crearea de produse, tehnologii, servicii, modele de afaceri și noi abordări inovatoare referitoare la producerea, furnizarea sau consumul de energie;
- asigurarea sustenabilității sectorului energetic și combaterea schimbărilor climatice;
- atingerea obiectivelor stabilite în Planul național integrat privind energia și clima;
- dezvoltarea piețelor concurențiale în domeniul energiei și integrarea lor regională și europeană;
- asigurarea securității și durabilității aprovizionării cu energie a consumatorilor.

Pentru a realiza aceste obiective, Ministerul Energiei propune o abordare inovatoare de reglementare de tipul „*regimului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei*”, bazată pe utilizarea unor mecanisme moderne de proiectare a pieței și a sistemelor digitale.

Prin urmare, Ministerul Energiei propune instituirea unui cadru normativ de reglementare pentru soluțiile inovatoare, care reprezintă un set de norme, derogări, care vor funcționa pentru o perioadă limitată de timp și, eventual, limitată la o anumită zonă geografică sau la anumiți participanți pe piață sau clienți.

Instrumentul de reglementare de tipul „*spațiilor de testare inovative în materie de reglementare în domeniul energiei*” este omniprezent, răspândindu-se la nivel global în sectoarele economiei și industrii.

În acest context, Ministerul Energiei propune implementarea acestui instrument dinamic și în Republica Moldova pentru a sprijini inovarea, a promova tranziția energetică și a spori atractivitatea sectorului energetic pentru investitori.

Analizele și studiile actuale indică faptul că spațiile de testare inovativă în materie de reglementare sunt instrumente utile pentru a face posibile apariția de noi produse și servicii.

Obiectivele principale ale spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei sunt:

- sprijinirea soluțiilor inovatoare care necesită o testare prealabilă pentru a aduna dovezi concrete suplimentare privind riscurile și beneficiile acestora;
- acordarea de derogări de la cadrul normativ în vigoare în cazul în care acesta reprezintă un obstacol în calea fezabilității sau a viabilității soluției inovatoare;
- sunt înființate cu scopul de a promova adaptarea autorităților de reglementare la noile modele de afaceri.

### **3. Identificarea opțiunilor**

#### ***a) Expuneți succint opțiunea "a nu face nimic", care presupune lipsa de intervenție***

**Opțiunea 0** – a nu face nimic, a lăsa lucrurile așa cum sunt ar conduce la:

Nerespectarea standardelor UE și omiterea unei oportunități de a „depăși” țările similare în ceea ce privește cadrul de reglementare din sectorul energetic.

Opțiunea 0 nu va asigura îndeplinirea obiectivelor așa cum au fost definite prin pachetele legislative recent adoptate de UE (*Clean Energy Package, Green Deal, Fit for 55, REPowerEU*), angajamentelor asumate ca parte contractantă a Tratatului Comunității Energetice și a Acordului de la Paris.

Mai mult ca atât, Opțiunea 0 nu va asigura îndeplinirea angajamentelor asumate în calitate de stat candidat la aderare la Uniunea Europeană, fapt ce va afecta imaginea Republicii Moldova pe plan internațional (*dezavantaj competitiv*).

Totodată, Opțiunea 0 ar produce efecte negative asupra cooperării economice a Republicii Moldova cu UE și ar conduce la posibilități mai scăzute de dezvoltare economică verde.

În plus, această opțiune ar împiedica implementarea politicilor Uniunii Europene în scopul realizării de progrese din punct de vedere al costurilor în vederea realizării obiectivului privind neutralitatea climatică pentru 2050, prevăzut în Pactul Verde European și reglementat prin Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică.

#### ***b) Expune principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea țin seama de cauzele problemei, cu indicarea inovațiilor și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie aprobate***

Scopul Legii cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei este de a crea un cadru general pentru punerea în aplicare a unui mecanism de reglementare a experimentelor în sectorul energetic pentru a efectua teste temporare, în scopul de a crea produse, tehnologii, servicii, modele de afaceri și noi abordări inovatoare în ceea ce privește producția, furnizarea sau consumul de energie.

În acest sens, prevederile Legii propuse spre aprobare vor include aspecte care se referă la următoarele:

- Pentru testarea unor tehnologii, produse sau abordări noi și avansate de producere a energiei electrice prin utilizarea surselor de energie regenerabilă și stocarea acestora sau pentru soluții alternative de aprovizionare cu energie, Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei poate acorda o derogare de la anumite dispoziții ale cadrului de reglementare în domeniul energiei, al amenajării teritoriului, al construcțiilor, mineritului, protecției mediului, conservării naturii, gospodăririi apelor, protecția patrimoniului cultural și instalării, exploatării și racordării instalațiilor de producere a energiei electrice de la normele de procedură fiscală.
- Spațiul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei poate fi autorizat pentru o perioadă care să permită testarea tehnologiilor, produselor, abordărilor sau a altor aplicații noi și avansate existente, dar nu mai mult de 7 (șapte) ani, cu posibilitatea prelungirii justificate cu o perioadă de maxim 5 (cinci) ani;
- Punerea în aplicare a proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei este supravegheată și aprobată de o Comisie pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei
- Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, Comisia subordonată Guvernului Republicii Moldova, se instituie prin decizie a prim-ministrului

și este compusă din următorii membri: un reprezentant al Ministerului Energiei; un reprezentant al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică; un reprezentant al Consiliului Concurenței; un reprezentant al Serviciului de Informații și Securitate; un reprezentant al Universității Tehnice a Moldovei; un reprezentant al Centrului Național pentru Energie Durabilă; trei experți independenți de nivel înalt cu experiență internațională.

Pentru a fi autorizat, proiectul trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- a) are o dimensiune inovatoare, având astfel posibilitatea de a aduce o contribuție importantă la dezvoltarea producției de energie electrică prin utilizarea surselor de energie regenerabilă, la stocarea acesteia sau la soluții alternative avansate pentru furnizarea, distribuția sau cererea de energie;
- b) identifică de către solicitant a unui obstacol de reglementare care împiedică sau îngreunează în mod substanțial executarea proiectului pilot;
- c) are capacitatea de a contribui la îmbunătățirea reglementărilor și la procesul de învățare în materie de reglementare;
- d) asigură protecția consumatorilor în faza de punere în aplicare.

În vederea inițierii unui proiect de spațiu de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, persoana fizică sau juridică depune la Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei inițiativa de inițiere a procesului de autorizare, care conține o descriere detaliată a proiectului, inclusiv locația și durata planificată; o justificare a modului în care fiecare dintre dispozițiile de la care se solicită derogarea împiedică sau îngreunează în mod substanțial realizarea proiectului.

Pentru adoptarea deciziilor în aceste cazuri, Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei va consulta toate instituțiile relevante, inclusiv publicul larg.

De asemenea, Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei are posibilitatea de a identifica dispozițiile legislative oportune pentru testare și solicita apeluri de proiecte din partea inovatorilor interesați, urmând a aplica o procedură similară de autorizare cu cea descrisă în cazul de mai sus în care Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei este abordată de inovator.

În momentul autorizării participării la sistemul de reglementare de tip „*spațiu de testare inovativă în materie de reglementare*”, Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei indică derogările concrete acordate, termenul limită al acestora și obligațiile de raportare ale participantului, precum și alte condiții considerate necesare ce trebuie respectate de către proiectul autorizat.

În timpul fazei de executare, participantul are obligații de raportare, în timp ce Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei are competențe de monitorizare și supraveghere. Scopul raportării și al monitorizării este de a se asigura că testarea se desfășoară în conformitate cu cadrul și condițiile experimentului. În plus, Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei colectează în mod sistematic dovezi privind succesul experimentului. Monitorizarea contribuie, de asemenea, la asigurarea respectării măsurilor de salvagardare și a faptului că nu există niciun prejudiciu pentru consumatori sau alt tip de prejudiciu care ar necesita încetarea sau suspendarea proiectului (de asemenea, ar putea exista deficiențe în cadrul experimentului care, odată detectate, trebuie ajustate și adaptate pe parcursul acestuia).

În cadrul evaluării finale, proiectul este evaluat în funcție de indicatorii prestabiliți. În plus, și ca obiectiv-cheie al întregului sistem din perspectiva învățării în materie de reglementare, Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei evaluează dacă este necesar și adecvat să fie introduse elemente noi sau actualizate în cadrul de reglementare pe baza lecțiilor învățate. În cazul în care sunt necesare astfel de modificări, Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei propune Guvernului acțiunile necesare. Guvernul poate lua toate măsurile necesare pentru a pune în aplicare modificările propuse care intră în competența sa și va coordona instituțiile și autoritățile publice pentru a pune în aplicare modificările propuse sau va propune Parlamentului modificările legislative necesare amendamentele necesare.

Beneficiile societale mai largi pot fi asigurate prin publicarea rapoartelor și a lecțiilor învățate, precum și prin comunicarea rezultatelor către diferite părți interesate.

Proiectul de lege este constituit din 8 capitole (37 articole). Principalele prevederi ale actului normativ:

- Scopul și domeniul de aplicare a legii, principii, definiții. (*Capitolul I*);
- Atribuțiile diferitor autorități publice la nivel central care reflectă domeniul specific al aplicării legii, Prevederile referitoare la atribuțiile principale ale organului interinstituțional – Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei subordonată Guvernului Republicii Moldova, al cărei secretariat este reprezentat de o unitate specializată din cadrul Ministerului Energiei (*Capitolul II*);
- Organizarea activităților în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare. Rolul Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei în organizarea activităților și prevederile referitoare la limitarea de participare. (*Capitolul III*);
- Înființarea și funcționarea spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare. Procedurile de selecție pentru participarea în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei. Evaluarea cererilor de participare. (*Capitolul IV*);
- Regimul de funcționare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei autorizat. Dreptul de retragere și încetarea participării în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare. Garanții și Dispoziții privind confidențialitatea. (*Capitolul V*);
- Activitatea de Consiliere și Suport în cadrul spațiului de testare inovativă în materie de reglementare (*Capitolul VI*);
- Monitorizarea, evaluarea și verificarea activităților în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare. Prevederi referitoare la efectuarea controlului de stat în domeniul respectării legii, cu privire la răspunderea pentru încălcarea legislației. (*Capitolul VII*);
- *Capitolul VIII* este elaborat în conformitate cu tehnica legislativă națională și conține termenul de intrare în vigoare, precum și acțiunile pe care trebuie să le întreprindă Guvernul pentru implementarea legii.

c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau să explicați de ce nu au fost luate în considerare.

Republica Moldova, ca țară care a ratificat Acordul de la Paris privind schimbările climatice și Tratatul Comunității Energetice este obligată să implementeze normele internaționale.

În condițiile armonizării legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, adoptarea proiectului de lege propus spre aprobare, în scopul de a crea un cadru general pentru punerea în aplicare a unui mecanism de reglementare a experimentelor în sectorul energetic pentru a efectua teste temporare sub forma unor spații de testare inovativă în materie de reglementare, în scopul de a crea produse, tehnologii, servicii, modele de afaceri și noi abordări inovatoare în ceea ce privește producția, furnizarea sau consumul de energie, reprezintă un instrument optim pentru atingerea obiectivului privind neutralitatea climatică pentru anul 2050 și îndeplinirea prevederilor *acquis*-ul al Uniunii Europene și Planul de Decarbonizare al Comunității Energetice, prin stimularea inovării.

Opțiunile alternative fie să nu reglementeze nimic, fie să încercăm să adaptăm proiectele și politicile energetice inovatoare prin modificarea constantă a cadrului de reglementare actual. Prima abordare ar duce la o rămânere treptată a Moldovei în urmă în ceea ce privește introducerea proiectelor energetice inovatoare în comparație cu țările similare. Cea de-a doua abordare nu este fezabilă în practică nici măcar în cele mai avansate economii ale UE, care încep să implementeze abordări experimentale în domeniul energiei - în Moldova este pur și simplu imposibil, spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei fiind singura alternativă reală la a nu face nimic.

Având în vedere cele menționate și posibilele consecințe în cazul în care nici o acțiune nu va fi întreprinsă – opțiunea de a nu întreprinde nimic nu este realistă. Republica Moldova nu își poate îndeplini obiectivele de sustenabilitate.

#### **4. Analiza impacturilor opțiunilor**

a) Expune efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate.

Există o nevoie acută de a consolida legăturile dintre mediul academic, în special universități și sectorul privat. Acest lucru ar facilita transferul de cunoștințe și tehnologie, promovând inovarea și sporind

competitivitatea. În plus, este necesar să se îmbunătățească cadrul juridic pentru a facilita investițiile de capital de risc. Aceste măsuri ar putea stimula și mai mult inovarea și creșterea economică, consolidând poziția proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei și a activităților inovatoare în domeniul energiei ca motoare de dezvoltare economică.

Cadrul legislativ pentru proiectele de testare inovativă va contribui la stabilirea condițiilor în care pot fi acordate derogări, precizând totodată criteriile de evaluare a acestor proiecte de reglementare. Criteriile de evaluare pot garanta că părțile care solicită un proiect îndeplinesc cerințele minime pentru activități de testare sigure și adecvate.

Părțile care operează sau intenționează să opereze pe piața de energie ar trebui să fie autorizate să solicite un proiect de spațiu de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei printr-o selecție obiectivă bazată pe principiile legalității și tratamentului egal.

Limitările spațiului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei ar trebui să includă o specificare a perioadei și a domeniului de aplicare a experimentului, precum și existența unei strategii de evaluare și a unui plan de protecție a consumatorilor. O durată adecvată pentru o perioadă de testare poate fi de 7 ani pentru a furniza suficiente date de evaluare, contribuind la procesul de „învățare” a modificării și realizării unor reglementări cât mai adecvate inovării.

Folosirea mecanismelor moderne de proiectare a pieței și a instrumentelor digitale va crea o platformă dinamică pentru testarea și punerea în aplicare a soluțiilor de ultimă oră, depășind în mod eficient barierele de reglementare și promovând o cultură a inovării.

Urgența privind tranziția sistemului energetic necesită accelerarea proceselor de inovare care vor modela viitoarele sale componente tehnologice, economice și de reglementare. Provocarea pentru inovatori este de a face față incertitudinilor legate de cadrele instituționale care trebuie să se schimbe (inclusiv legislația energetică, politicile de reglementare, structura pieței, mecanismele de investiții în infrastructură etc.).

Situația actuală limitează în mod semnificativ inovarea în sectorul energetic din Moldova și nu este conformă cu cele mai recente modificări ale legislației UE privind energia regenerabilă și inovarea în sectorul energetic. Singurul „avantaj” al situației actuale este că absența mecanismelor de promovare a inovării în sectorul energetic înseamnă că guvernul poate ignora aceste inovații. În general, situația actuală este net inferioară intervenției propuse.

Urmare analizei efectuate, dintre *efectele negative* ale stării actuale putem remarca:

- Republica Moldova nu ar avea o viziune privind inovațiile în domeniul energetic, în special componenta eficiență energetică, pentru orizontul de timp 2030;
- Accesul scăzut la finanțare, profitabilitatea scăzută a proiectelor tehnologice verzi;
- Sistemul organizatoric instituțional existent nu este unul integrat și nu va asigura soluționarea în mod organizat și unitar, a problemelor din domeniu, măsurile întreprinse în vederea reducerii sărăciei energetice și atenuării emisiilor de gaze cu efect de seră vor fi insuficiente;
- Nu se va stimula inovarea și dezvoltarea tehnologiilor verzi;
- Se menține posibilitatea redusă de obținere a investițiilor și a resurselor financiare;

Efecte pozitive - Nu există efecte pozitive prin continuarea stării actuale care să prevaleze scenariului în care legea propusă se va adopta, cu excepția unor economii modice cu costurile funcționării Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei din Bugetul de Stat.

b<sup>1</sup>) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate în mod pozitiv și negativ de acestea

Introducerea unui proiecte de spații de testare inovativă în materie de reglementare va consolida în mod semnificativ cadrul normativ din Moldova pentru inovarea în domeniul energetic, îmbunătățind climatul de afaceri, reducând povara administrativă asupra întreprinderilor inovatoare și atrăgând fluxuri de investiții și noi actori pe piață din Moldova.

De asemenea, va îmbunătăți capacitatea de reglementare a statului, prin introducerea celor mai moderne și mai actuale practici de reglementare. Va avea un impact ușor pozitiv asupra economiei în general și

prin intermediul unui proiect inovator în domeniul aprovizionării cu energie asupra accesului populației la energie și a costului acesteia.

Impactul asupra ecologiei și tranziției ecologice a sectorului energetic din Moldova va fi semnificativ, deoarece acest element al sectorului energetic va beneficia cel mai mult de inovația tehnologică. Întreprinderile inovatoare vor fi principalul beneficiar al abordării propuse, publicul larg și guvernul urmând să culeagă roadele încurajării unor astfel de întreprinderi în Moldova.

b<sup>2</sup>) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completând tabelului din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate în mod pozitiv și negativ de acestea

Abordarea de tipul „nu facem nimic” va duce la deteriorarea treptată a competitivității Moldovei în ceea ce privește inovarea în sectorul energetic, iar țara va rămâne treptat în urma vecinilor săi.

Deși efectele acestei situații vor fi ușoare, ele se vor resimți sub forma unei prezențe mai reduse a întreprinderilor inovatoare în sectorul energetic din Moldova, a pierderii unei părți a proiectelor de tranziție ecologică și, în consecință, a pierderii treptate a competitivității economice pe măsură ce Moldova se integrează în economia în tranziție a UE. În cele din urmă, acest lucru va avea un impact negativ asupra comunității de afaceri din Moldova, publicului larg și Guvernului.

Reieșind din analizele efectuate, reiterăm că la această etapă nu este posibil să se efectueze o identificare detaliată a costurilor. Lipsa estimărilor de costuri exacte, împiedică orice analiză solidă și concluzii fundamentale privind costurile necesare implementării proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei. Astfel, orice estimare fixă, va atrage după sine un număr semnificativ de ipoteze care vor fi supuse unui nivel ridicat de incertitudini.

#### Impactul economic

- maximizarea beneficiilor economice și de dezvoltare ale investițiilor străine directe;
- influența directă asupra investițiilor interne, atragerea investițiilor străine și, ca urmare, obținerea beneficiilor pentru dezvoltarea locală și regională;
- alinierea Republicii Moldova la cele mai recente descoperiri științifice de pe plan internațional, în ceea ce privește tehnologii eficiente din punct de vedere energetic;

#### Impactul social

Adoptarea proiectului propus spre aprobare va contribui la:

- consolidarea cadrului de reglementare;
- îmbunătățirea sistemului de dezvoltare a forței de muncă pentru sectoarele prioritare orientate spre export;
- protecția consumatorilor finali, aprovizionarea acestora cu surse de energie, precum și prevenirea sărăciei energetice.

#### Impactul asupra mediului

Măsurile stabilite în proiectul propus vor contribui la:

- reducerea vulnerabilității asociate cu schimbarea climei pe termen scurt, mediu și lung, dar și spațial, limitând impactul negativ asupra ecosistemelor, cu influențe directe asupra calității resurselor naturale;
- conservarea resurselor naturale necesare pentru existența vieții.

Rolul cetățenilor și integrarea acestora în tranziția energetică este considerată în prezent esențială, atât pentru înțelegerea, acceptarea și finanțarea tranzițiilor necesare, cât și pentru încurajarea participării active. Acest lucru va necesita schimbări de comportament, de exemplu în modul în care energia este produsă și consumată.

Pachetul „Energie curată pentru toți europenii” a fost primul care i-a plasat pe consumatori în centrul tranziției energetice.

Consumatorii trebuie să poată acționa în calitate de cumpărători și vânzători, iar întreprinderile inovatoare trebuie să le ofere noi servicii pe baza unor norme de facturare și de publicitate mai clare și comparabile, care să faciliteze schimbarea furnizorului.

c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot conduce la eșecul intervenției și/sau schimbă substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizați în acesta

Principalele riscuri pentru introducerea unui spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei constau în eșecul implementării corecte a acestuia de către Guvern și în incapacitatea de a atrage suficiente proiecte inovatoare pentru a participa în cadrul regimului de testare inovativ.

Riscuri identificate în procesul de elaborare a analizei impactului de reglementare țin de următoarele acțiuni:

- Implementarea spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei necesită uneori luarea unor decizii politice dificile;
- Participarea inefficientă a instituțiilor responsabile de supravegherea implementării proiectelor de testare inovativă;
- Implicarea insuficientă a factorilor de decizie în realizarea prevederilor legii;
- Finanțare insuficientă a proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic.

Pentru a atenua aceste riscuri, este important ca Guvernul să implementeze în mod consecvent cadrul spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei așa cum a fost planificat și apoi să prezinte în mod activ participanților potențiali atât în Moldova, cât și în străinătate.

d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată, expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există un impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sunt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi

Nu se vor crea costuri suplimentare de conformare pentru întreprinderi, deoarece participarea în cadrul spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei este în întregime voluntară. Concurența în cadrul acestor proiecte va fi asigurată prin accesul egal pentru toți participanții potențiali și prin prezența reprezentanților Consiliului Concurenței în cadrul Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei.

Întreprinderile mici și mijlocii reprezintă circa 98,7% din totalul întreprinderilor din Republica Moldova, angajând cca 60,7 % din totalul forței de muncă.

Drept urmare a examinării mai multor studii<sup>13</sup> și a evoluției politicilor publice a fost identificată necesitatea de a întreprinde acțiuni suplimentare pentru a încuraja IMM-urile în vederea adoptării practicilor de afaceri mai prietenoase cu mediul înconjurător. Analiza statisticilor internaționale a scos în evidență faptul că întreprinderile mici și mijlocii (IMM-urile) generează circa 64% din poluarea industrială, în timp ce doar 16% dintre acestea sunt angajate în acțiuni de mediu. Astfel, o gamă de instrumente și bune practici pentru încurajarea „ecologizării IMM-urilor”, care sunt implementate de către statele membre ale Uniunii Europene, pot fi adoptate și diseminate în rândul IMM-urilor din Republica Moldova pentru a stimula dezvoltarea durabilă și competitivitatea economică internațională.

În anul 2019 Guvernul Republicii Moldova a reiterat angajamentele și importanța sporirii procesului de decuplare a creșterii economice de degradarea mediului prin integrarea măsurilor economiei verzi în procesele de producere ale diverselor ramuri ale economiei naționale, prin asocierea la proiectul interguvernamental a țărilor parteneriatului Estic „EU4Environment” și reflectarea măsurilor în principalele documente de politici ale Guvernului.

<sup>13</sup> Environmental Policy Toolkit for SME Greening in EU Eastern Partnership Countries, OECD Green Growth Studies (Chapter 9, Information Scheme for Greening SMEs in the Republic of Moldova) [https://read.oecd-ilibrary.org/environment/environmental-policy-toolkit-for-sme-greening-in-eu-eastern-partnership-countries\\_9789264293199-en#page1](https://read.oecd-ilibrary.org/environment/environmental-policy-toolkit-for-sme-greening-in-eu-eastern-partnership-countries_9789264293199-en#page1)  
Preliminary findings of the scoping stage: Greening SME and Green Industry in the Republic of Moldova, under the EaPGreen Program, <http://www.unece.org/environmental-policy/conventions/environmental-assessment/about-us/protocol-on-sea/enveiaaboutea-green/environmental-policytreatiesenvironmental-impact-assessmentabout-us/protocol-on-seaenvseacapgreensea-pilot-projects/moldova-application-of-sea-for-the-national-level-pilot.html> (Concluzii și recomandări: [http://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/eia/meetings/2016/SEA\\_Scoping\\_Training\\_21-22\\_Apr\\_Chisinau/SEA\\_Scoping\\_Road\\_Map\\_SMEs\\_RO.pdf](http://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/eia/meetings/2016/SEA_Scoping_Training_21-22_Apr_Chisinau/SEA_Scoping_Road_Map_SMEs_RO.pdf))

Astfel, a fost elaborat Programul Național de Ecologizare a IMM-urilor aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 592/2019, care vine să acorde suport IMM-urilor în depășirea necesităților și problemelor întâmpinate de IMM-uri în calea lor spre ecologizare<sup>14</sup>.

**Concluzii e)** Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați

Guvernul Republicii Moldova intenționează să stabilească un sector energetic competitiv și durabil din punctul de vedere al mediului, integrat în infrastructura europeană și pe piețele energetice, care să asigure un nivel adecvat de securitate energetică pentru ca consumatori, cu acces la energie atunci când este necesar la prețuri accesibile. Pentru a îndeplini aceste obiective, Moldova și-a angajat să își alinieze politicile, cât mai mult posibil, la obiectivele generale ale politicii UE în domeniul energiei și al climei, astfel cum sunt definite de pachetele legislative recente ale UE (Pactul verde, Fit for 55, REPowerEU), Acordul de la Paris și angajamentele ce reies din statutul de Parte Contractantă a Tratatului Comunității Energetice (ENC).

Suma costurilor și a beneficiilor fie că nu se face nimic, fie că se introduce proiect de testare inovativă de reglementare în sectorul energetic de reglementare în sectorul energetic din Moldova, arată clar că cea din urmă abordare este preferabilă.

Dacă nu se iau măsuri, Moldova va rămâne în urma țărilor de același nivel în ceea ce privește inovarea în sectorul energetic și nu va reuși să se folosească de dimensiunile sale reduse și de abordarea mai suplă a reglementării pentru a-și spori competitivitatea față de țările de același nivel și pentru a atrage investiții suplimentare.

Instituirea unui cadru pentru realizarea de spații de testare inovativă în materie de reglementare este, în esență, lipsit de costuri pentru Guvern sau cel puțin implică costuri modice, în timp ce efectele sale asupra activității economice, a inovării și a reputației internaționale a țării pot fi destul de profunde. În cazul în care se va alege abordarea pro-activă de creare a spații de testare inovativă în materie de reglementare în sectorul energetic, Moldova va deveni prima țară din regiune care va dispune de o astfel de inovație în materie de reglementare, asigurându-și o poziție de lider în rândul țărilor similare.

Prin urmare, adoptarea cadrului normativ necesar asigurării implementării acquis-ului Comunității Energetice în acest context, prin proiectul de lege propus spre aprobare, este condiționată inclusiv și de necesitatea atingerii Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă 7 și 13 din Agenda globală 2030, focusate pe energie curată și luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice, care sunt naționalizate în Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”.

Respectarea angajamentelor Moldovei va facilita adaptarea la consecințele inevitabile ale schimbărilor climatice în mod eficient din perspectiva costurilor, dar și a respectării drepturilor cetățenilor la un mediu sănătos.

Totodată, ecologizarea IMM-urile din Republica Moldova va stimula dezvoltarea durabilă și competitivitatea economică internațională.

Costurile identificate pentru implementarea Opțiunii II sunt proporționate, dar beneficiile sunt majore.

## **5. Implementarea și monitorizarea**

a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sunt necesare

Proiectele de spații de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic vor fi implementate printr-un cadru normativ specializat, care va reglementa prevederile legale de bază, urmată prin dezvoltarea legislației secundare și implementarea instituțională sub forma unei comisii formate din reprezentanți ai Ministerului Energiei, ANRE, Consiliului Concurenței, Serviciului de Informații și Securitate, Universității Tehnice a Moldovei, Centrului Național pentru Energie Durabilă și experți independenți reputați. Această comisie va fi sprijinită de unitatea specializată pentru politicile privind spațiile de testare inovativă în materie de reglementare din cadrul Ministerului Energiei și va gestiona aplicațiile de proiecte de spații de testare inovativă în materie de reglementare și va emite decizii de aprobare sau de respingere, după caz.

<sup>14</sup> Monitorul Oficial Nr.360-366 din 06.12.2019 [https://www.legis.md/cautare/getResults?lang=ro&doc\\_id=119235](https://www.legis.md/cautare/getResults?lang=ro&doc_id=119235)

Evaluarea implementării se va efectua la toate etapele:

- la etapa elaborării măsurilor concrete de implementare, precum elaborarea CSTIRE în absența membrilor titulari, se reglementează prin Hotărârea Guvernului de aprobare a Regulamentului de implementare a proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic;
- anual prin prezentarea raportului privind inovarea în materie de reglementare în sectorul energetic elaborat de către Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei ,
- pe parcursul derulării proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic;
- în procesul colectării datelor pentru compilarea inventarului național al emisiilor de GES;
- alinierea la acquis-ul UE pentru climă și energie în termenii rezonabili;
- după finalizarea proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, evaluarea se va efectua în baza indicatorilor de progres și de performanță.

Pentru asigurarea implementării eficiente a proiectului legii propus spre aprobare urmează elaborarea și aprobarea următoarelor acte secundare:

- Regulamentul privind procedura, funcționarea și atribuțiile Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, aprobat prin Hotărârea Guvernului;
- Regulamentul privind implementare a proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, aprobat prin Hotărârea Guvernului.

**b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea**

Cantitatea de cereri de proiecte de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic și de proiecte lansate, rata de succes a proiectelor, sondaje de satisfacție în rândul participanților la proiectele, realizarea indicatorilor cheie de performanță ai proiectelor.

Monitorizarea implementării prevederilor propuse în proiectul de lege se va realiza imediat după adoptarea acesteia.

**c) Identificarea perioadei în care se vor resimți efectele estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați modul în care opțiunea va fi monitorizată și evaluată**

Impactul estimat va dura cel puțin un deceniu, iar performanța regimului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic va fi evaluată în mod constant ca parte a punerii sale în aplicare. În acest scop, în cadrul spațiului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic va fi instituit un sistem special de colectare și evaluare a feedback-ului, constând în colectarea sistematică de date, raportarea și evaluarea periodică a proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic și a realizărilor generale ale regimului.

## **6. Consultare**

**a) Identificați principalele părți interesate (grupuri) în intervenția propusă**

Conceptul Legii cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei a fost prezentat Grupului de lucru de Lucru 3 „Stimularea și menținerea investițiilor private” în cadrul Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru, în cadrul unei ședințe desfășurate la data de 23 noiembrie 2023.

Proiectul de lege cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei urmează a fi consultat cu Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Consiliul Concurenței, Comisia Națională a Pieței Financiare, Centrul Național Anticorupție, Ministerul Justiției, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, operatorul sistemului de transport al energiei electrice, operatorii sistemelor de distribuție și furnizorii de energie electrică, precum și cu mediul academic.

**b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților**

În procesul de elaborare și promovare a prezentului proiect de act normativ sunt respectate regulile procedurale aplicabile pentru asigurarea transparenței decizionale, prevăzute de Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.

Analiza impactului proiectului Legii cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei a fost publicată la data de 17 ianuarie 2024 pe pagina web Ministerului Energiei,

astfel încât orice persoană interesată să aibă posibilitatea de a accesa documentul respectiv pentru a prezenta propuneri și obiecții pe marginea acestuia.

Totodată, AIR-ul iar ulterior și proiectul Legii, vor fi expediate prin intermediul adreselor către toate părțile care ar putea fi ulterior vizate odată cu elaborarea și aprobarea legii.

c) Expuneți pe scurt poziția fiecărei entități consultate cu privire la documentul de analiză de impact și/sau la intervenția propusă (expuneți poziția a cel puțin un exponent din fiecare grup de interes identificat)

Anexa

**Tabel pentru identificarea impactului**

Categoriile de impact	Punctaj atribuit		
	<i>Opțiunea Propus</i>	<i>Opțiunea alternativă 1 (nicio acțiune)</i>	<i>Opțiunea alternativă 2</i>
<b>Economic</b>			
costurile de desfășurare a activității	1	-1	
Sarcina administrativă	3	-1	
Fluxurile comerciale și de investiții	2	-1	
Competitivitatea întreprinderilor	2	-1	
activitatea diferitelor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	2	0	
Concurența pe piață	0	-1	
activitatea de inovare și cercetare	3	-1	
Venituri și cheltuieli publice	0	0	
Cadrul instituțional al autorităților publice	2	-1	
Alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	0	0	
bunăstarea gospodăriilor și a cetățenilor	1	0	
situația socio-economică din anumite regiuni	1	0	
Situația macroeconomică	0	0	
Alte aspecte economice	0	0	
<b>Social</b>			
Ocuparea forței de muncă	1	0	
nivelul de salarizare	1	0	
Condiții și organizarea muncii			
sănătatea și securitatea la locul de muncă	0	0	
Formare	1	0	
Inegalitatea și distribuția veniturilor	1	0	
nivelul de venit al populației	1	0	
nivelul sărăciei	1	0	
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele vulnerabile din punct de vedere social	1	0	
Diversitatea culturală și lingvistică	0	0	
partide politice și organizații civice	0	0	
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea	1	0	
stilul de viață sănătos al populației	1	0	
Nivelul de criminalitate și de siguranță publică	0	0	
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială	0	0	

accesul și calitatea serviciilor educaționale	0	0	
accesul și calitatea serviciilor medicale	0	0	
accesul și calitatea serviciilor publice administrative	1	0	
nivelul și calitatea educației populației	0	0	
conservarea patrimoniului cultural	0	0	
accesul populației la resursele culturale și participarea la evenimente culturale	0	0	
accesul și participarea populației la activitățile sportive	0	0	
Discriminare	0	0	
Alte aspecte sociale	0	0	
<b>Mediu</b>			
clima, inclusiv emisiile de gaze cu efect de seră și de ozon	2	-1	
calitatea aerului	0	0	
calitatea și cantitatea apei și a resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și a altor tipuri de apă	0	0	
Biodiversitate	0	0	
Flora	0	0	
Fauna	0	0	
Peisaje naturale	0	0	
starea și resursele solului	0	0	
Producerea și reciclarea deșeurilor	1	-1	
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile	3	-1	
Consum și producție durabile	2	-1	
intensitatea energetică	3	-1	
Eficiență energetică și performanță	3	-1	
bunăstarea animalelor	0	0	
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)	0	0	
utilizarea terenurilor	0	0	
Alte aspecte de mediu	0	0	

*Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în dreptul fiecărei categorii de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 - impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 nu reprezintă niciun impact. Suma acordată corespunde intensității impactului (1 - minor, 2 - mediu, 3 - major) în comparație cu situația din opțiunea "nu face nimic", în comparație cu situația din alte opțiuni și categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel sunt descrise pe larg, cu justificarea punctajului acordat, inclusiv date cuantificate, în compartimentul 4 al formularului, litera b1) și, dacă este cazul, b2), privind analiza impactului opțiunilor.*



# CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

## GRUPUL DE LUCRU AL COMISIEI DE STAT PENTRU REGLEMENTAREA ACTIVITĂȚII DE ÎNTRERINZĂTOR

Nr. 38-78-1486

Chișinău

9 februarie 2024

**Ministerul Energiei**

*Ref. la nr. 07-105 din 16.01.2024*

În temeiul art.19 alin.(2) lit. b) din Legea nr.235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, pct. 29 subpct.2) și pct. 34 subpct.2) lit. b) ale Regulamentului Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1429/2008, Grupul de lucru, în cadrul ședinței din 30 ianuarie curent a examinat și *a susținut cu condiția luării în considerare a obiecțiilor și recomandărilor analiza impactului de reglementare asupra Legii cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei.*

Extrasul din Procesul-verbal nr. 4 al ședinței Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru stat pentru reglementarea activității de întreprinzător din 30 ianuarie 2024 se anexează.

**Secretar general adjunct al Guvernului  
Președinte al Grupului de lucru al  
Comisiei de stat pentru reglementarea  
activității de întreprinzător**

*(semnat electronic)*

**Roman CAZAN**

Digitally signed by Cazan Roman  
Date: 2024.02.09 11:14:30 EET  
Reason: MoldSign Signature  
Location: Moldova



**EXTRAS**  
**din PROCESUL-VERBAL nr. 4**  
**al ședinței Grupului de lucru**  
**al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător**  
*(ședință online)*  
**30 ianuarie 2024**

**Au participat :**

*Membrii Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător:*

- |                      |   |   |
|----------------------|---|---|
| Vladislav Caminschi  | - | director executiv al Confederației Naționale a Patronatului din Republica Moldova, vicepreședintele Grupului de lucru               |
| Eugen Dațco          | - | director executiv al Uniunii Transportatorilor și Drumarilor din RM   |
| Carolina Linte       | - | director executiv al Asociației Patronale Asociația Națională a Producătorilor de Lapte și Produse Lactate „Lapte”                  |
| Eugen Cozmulici      | - | manager pe politici și advocacy, EBA Moldova  |
| Diana Russu          | - | șef al Direcției susținere și promovare a membrilor CCI a Republicii Moldova, Camera de Comerț și Industrie                         |
| Ion Rusu             | - | consultant al Federației Patronale a Constructorilor, Drumarilor și a Producătorilor Materialelor de Construcție CONDRUMAT          |
| Victor Baci          | - | Consultant de politici, Asociația Patronală AmCham  |
| Oxana Barbaroș       | - | Asociația Națională a Companiilor din Domeniul TIC  |
| Roman Gapeev         | - | șef al Serviciului transport feroviar, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale  |
| Angela Panciuc       | - | Consultant principal Direcția politici de prevenire a poluării, Ministerul Mediului   |
| Ghenadie Rusu        | - | Șef al Direcției protecția plantelor și siguranța alimentelor de origine vegetală, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare |
| Ina Chiruța (mail)   | - | consultant principal în cadrul Direcției politici fiscale și vamale (secția impozite indirecte), Ministerul Finanțelor              |
| Dumitru Vleju (mail) | - | Șef interimar Direcția politici în domeniul ordinii și securității publice, combaterii criminalității                               |
| Snejana Novac        | - | consultant principal în Direcția conformitate juridică, Cancelaria de Stat, secretarul Grupului de lucru                            |

**Responsabili din cadrul autorităților publice centrale:** Viorica Bejan, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Andrei Cușca, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Octavian Poțînga, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru, Sanda Melenciuc, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Doina Danilov, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Cristina Pereteatcu, Secretar de stat Ministerul Energiei, Alexandru Andronic, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

**Experți ai Secretariatul Evaluării Impactului de Reglementare:** dnii Oleg Chelaru și Victor Ermurachi, Nicolae Boțan.

## **Examinarea analizei impactului de reglementare asupra Legii cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei**

*Autor: Ministerul Energiei*

### **Au luat cuvântul:**

#### **dna Cristina Pereteatcu Secretar de Stat Ministerul Energiei**

A menționat că obiectivul general al proiectului de lege ce se propune este promovarea inovării în sectorul energetic național, prin implementarea unui sistem de reglementare care permite acordarea de derogări de la anumite norme de reglementare aplicate participanților pentru o perioadă limitată de timp, sprijinind astfel soluțiile inovatoare și promovarea învățării în materie de reglementare. În acest sens, prevederile Legii propuse spre aprobare vor include aspecte care se referă la următoarele:

- Pentru testarea unor tehnologii, produse sau abordări noi și avansate de producere a energiei electrice prin utilizarea surselor de energie regenerabilă și stocarea acestora sau pentru soluții alternative de aprovizionare cu energie, Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei poate acorda o derogare de la anumite dispoziții ale cadrului de reglementare în domeniul energiei, al amenajării teritoriului, al construcțiilor, mineritului, protecției mediului, conservării naturii, gospodăririi apelor, protecția patrimoniului cultural și instalării, exploatării și racordării instalațiilor de producere a energiei electrice de la normele de procedură fiscală.
- Spațiul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei poate fi autorizat pentru o perioadă care să permită testarea tehnologiilor, produselor, abordărilor sau a altor aplicații noi și avansate existente, dar nu mai mult de 7 (șapte) ani, cu posibilitatea prelungirii justificate cu o perioadă de maxim 5 (cinci) ani;
- Punerea în aplicare a proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei este supravegheată și aprobată de o Comisie pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei
- Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, Comisia subordonată Guvernului Republicii Moldova, se instituie prin decizie a prim-ministrului și este compusă din următorii membri: un reprezentant al Ministerului Energiei; un reprezentant al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică; un reprezentant al Consiliului Concurenței; un reprezentant al Serviciului de Informații și Securitate; un reprezentant al Universității Tehnice a Moldovei; un reprezentant al Centrului Național pentru Energie Durabilă; trei experți independenți de nivel înalt cu experiență internațională.

În vederea inițierii unui proiect de spațiu de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, persoana fizică sau juridică depune la Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei inițiativa de inițiere a procesului de autorizare, care conține o descriere detaliată a proiectului, inclusiv locația și durata planificată; o justificare a modului în care fiecare dintre dispozițiile de la care se solicită derogarea împiedică sau îngreunează în mod substanțial realizarea proiectului.

Pentru adoptarea deciziilor în aceste cazuri, Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei va consulta toate instituțiile relevante, inclusiv publicul larg. De asemenea, Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei are posibilitatea de a identifica dispozițiile legislative oportune pentru testare și solicita apeluri de proiecte din partea inovatorilor interesați, urmând a aplica o procedură similară de autorizare cu cea descrisă în cazul de mai sus în care Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei este abordată de inovator.

În momentul autorizării participării la sistemul de reglementare de tip „spațiu de testare inovativă în materie de reglementare”, Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei indică derogările concrete acordate, termenul limită al acestora și obligațiile de raportare ale participantului, precum și alte condiții considerate necesare ce trebuie respectate de către proiectul autorizat.

Proiectele de spații de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic vor fi implementate printr-un cadru normativ specializat, care va reglementa prevederile legale de bază, urmată prin dezvoltarea legislației secundare și implementarea instituțională sub forma unei comisii formate din reprezentanți ai Ministerului Energiei, ANRE, Consiliului Concurenței, Serviciului de Informații și Securitate, Universității Tehnice a Moldovei, Centrului Național pentru Energie Durabilă și experți independenți renumiți. Această comisie va fi sprijinită de unitatea specializată pentru politicile privind spațiile de testare inovativă în materie de reglementare din cadrul Ministerului Energiei și va gestiona aplicațiile de proiecte de spații de testare inovativă în materie de reglementare și va emite decizii de aprobare sau de respingere, după caz.

Evaluarea implementării se va efectua la toate etapele:

- la etapa elaborării măsurilor concrete de implementare, precum elaborarea CSTIRE în absența membrilor titulari, se reglementează prin Hotărârea Guvernului de aprobare a Regulamentului de implementare a proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic;
- anual prin prezentarea raportului privind inovarea în materie de reglementare în sectorul energetic elaborat de către Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei,
- pe parcursul derulării proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic;
- în procesul colectării datelor pentru compilarea inventarului național al emisiilor de GES;
- alinierea la acquis-ul UE pentru climă și energie în termenii rezonabili;
- după finalizarea proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, evaluarea se va efectua în baza indicatorilor de progres și de performanță.

Pentru asigurarea implementării eficiente a proiectului legii propus spre aprobare urmează elaborarea și aprobarea următoarelor acte secundare:

- Regulamentul privind procedura, funcționarea și atribuțiile Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, aprobat prin Hotărârea Guvernului;
- Regulamentul privind implementarea proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, aprobat prin Hotărârea Guvernului.

Proiectul nu presupune costuri din partea statului pentru că este susținut de mai mulți donatori internaționali. Proiectul a fost consultat pe data de 25 ianuarie în cadrul Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru și de asemenea a fost consultat și în luna noiembrie a anului 2023.

***Solicită susținerea analizei de impact.***

## **dl Oleg Chelaru**

A relatat că analiza de impact în cauză a fost examinată cu scopul de a identifica nivelul de corespundere a acesteia cu principiile și cerințele de formă și conținut prevăzute de Metodologia de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea de Guvern nr.23/2019.

În opinie au fost expuse careva recomandări de îmbunătățire a analizei de impact, cum ar fi la ***definirea problemei***, în acest compartiment se menționează mai multe probleme, însă pentru a corespunde Metodologiei AIR se recomandă de a fi revizuit acest compartiment:

-La litera a) este necesar de a revizui textul pentru a corespunde Metodologiei AI în special de a determina clar și concis (într-o frază) problema sau problemele care urmează să fie soluționate. Problemele identificate de autori trebuie formulate sub forma descrierii situației, circumstanțelor nedorite, de netolerat, care deranjează și face inadmisibilă admiterea ei de mai departe, adică ce anume nu e bine astăzi în lipsa reglementării, lipsei legislației armonizate, prezența reglementării "proaste" sau lipsa ajustării, încurajării unor situații, mecanisme existente. La fel problema nu poate fi formulată ca necesitatea de a întreprinde acțiuni (care sunt mai mult soluții pentru probleme și urmează a fi descrise în Cap.3, lit.b) sau necesitatea de aproba reglementări. Astfel, printr-o frază/enunț se recomandă de evidențiat problemele (de exemplu: Problema nr.1: Grad scăzut a nivelului de inovare în domeniul energiei; Problema nr.2.Costuri înalte a tehnologiilor inovatoare în domeniul energiei; Problema nr.3. Nivel înalt de emisii de gaze cu efect de seră din sectorul „Industria energetică”, care reprezintă cea mai mare parte din totalul emisiilor (69,9% din total), ș.a.m.d.) iar la litera b) aceste probleme (nr.1,2,3..) se descriu cu justificarea necesității schimbării situației curente și/sau viitoare, în baza dovezilor și datelor ale căror surse sînt indicate.

-Tot aici și în alte capitole autorii evidențiază ca problemă necesitatea armonizării cadrului legal național cu cel european și anume Directiva (UE) 2023/2413 din 18 octombrie 2023 de modificare a Directivei (UE) 2018/2001, a Regulamentului (UE) 2018/1999 și a Directivei 98/70/CE în ceea ce privește promovarea energiei din surse regenerabile și în conformitate cu deciziile EnC. Însă, cele menționate reprezintă o argumentare /justificare a intervenției statului din perspectiva MEN, or armonizarea legislației nu este o problemă în sensul Metodologiei AIR.

-La fel între cele menționate la lit.a) și b) trebuie să fie o legătură logică. Prin urmare textul de la lit.b) ce invocă despre anumite probleme/constrângeri pentru punerea în aplicare a inovațiilor în sectorul energetic din perspectiva implementării eficiente a spațiilor de testare în materie de reglementare trebuie să fie reflectat și în lit.a) din această secțiune. Referitor la textul privind Distorsionarea concurenței și riscul cel mai frecvent discutat pe care îl prezintă proiectul de testare inovativă urmează a fi analizat în capitolul 4, lit.c).

La **stabilirea obiectivelor**, este salutar că în acest compartiment autorii stabilesc mai multe obiective, însă cele specifice sunt formulate mai mult ca acțiuni care urmează a fi întreprinse sau soluțiile din proiect. Cum este menționat supra soluțiile care se conțin în proiect se descriu în Cap. 3 - descrierea opțiunii recomandate.

La capitolul 3, lit.b) unele soluții din opțiunea recomandată sunt discutabile. Astfel, se prevede crearea unei Comisii pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei ce se instituie prin decizie a prim-ministrului care pentru testarea unor tehnologii, produse sau abordări noi și avansate de producere a energiei electrice prin utilizarea surselor de energie regenerabilă și stocarea acesteia sau pentru soluții alternative de aprovizionare cu energie, Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei poate acorda o derogare de la anumite dispoziții ale cadrului de reglementare în domeniul energiei, al amenajării teritoriului, al construcțiilor, mineritului, protecției mediului, conservării naturii, gospodăririi apelor, protecția patrimoniului cultural și instalării, exploatarea și racordării instalațiilor de producere a energiei electrice de la normele de procedură fiscală.

Prin urmare este discutabil din punct de vedere juridic o astfel de atribuție și posibilitate pentru această Comisie de a face derogări sau excepții de la prevederile legale din diferite domenii. Derogarea de la un act normativ urmează a se face prin act normativ de același nivel. Astfel de atribuții are de ex: Comisia Situații Excepționale în perioada stărilor de urgențe.

La fel la litera b) una din soluțiile opțiunii recomandate este autorizarea spațiului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei prin eliberarea unui act permisiv decizia de autorizare care poate fi impus obligatoriu mediului de afaceri doar dacă se regăsește în Nomenclatorul actelor permissive din anexa Legii nr.160 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător. Însă, pentru a fi inclus în acest Nomenclator deja trebuie să se țină cont de cerințele de reglementare din Legea nr.160/2011, în special art.4 și anume:

- Trebuie să se facă o analiză de riscuri și să demonstreze că din toate instrumentele existente doar un act permisiv soluționează problemele. Potrivit Legii nr.160/2011 actul permisiv reprezintă un mijloc de intervenție care urmează a fi utilizat de autoritatea abilitată în mod echivalent cu alte mijloace și tehnici de intervenție ale autorităților publice, ținând cont de principiul proporționalității. Instituirea unui act permisiv trebuie să fie în concordanță, în mod obligatoriu, cu unul sau mai multe riscuri pe care acest act permisiv poate să le acopere și care nu sânt abordate prin alte mijloace de intervenție ale autorităților publice, inclusiv prin alte acte permissive.

- La instituirea (propunerea) unui act permisiv nou este obligatoriu de a examina și de a propune eliminarea unui sau mai multor acte permissive în vigoare eliberate de aceeași autoritate sau acte care acoperă total sau parțial aceleași riscuri, domenii de reglementare și/sau de activitate de întreprinzător. Propunerea de completare a nomenclatorului menționat cu orice act permisiv nou va fi însoțită de ajustarea și de completarea cadrului legislativ în vigoare cu prevederi procedurale și materiale suficiente pentru ca reglementarea propusă prin actul permisiv să corespundă principiilor și rigorilor legii.

La fel din **opțiunea recomandată** reiese că Comisia va avea funcții de organ de control, respectiv ea trebuie să se regăsească în anexă la Legea 131/2012 deoarece potrivit art. 4 alin. (2/1) din lege, au dreptul să inițieze și să desfășoare controlul doar autoritățile/ instituțiile publice stabilite în anexa la legea respectivă. Prin urmare, această autoritate nu se regăsește în anexa Legii nr. 131/2012 în calitate de organ de control, la fel nu dispune nici de domenii aferente controlului. Prin urmare și aceste modificări, de asemenea necesită a fi argumentate în AIR.

*Analiza impacturilor opțiunilor*, cele menționate la lit.b/2 trebuie inclus la impacturile opțiunii recomandate care se reflectă la lit.b/1. În acest compartiment autorii au menționat anumite costuri și beneficii ale intervenției, însă la litera b) potrivit Metodologiei AIR costurile și beneficiile se prezintă preponderent cuantificat legate de activitatea comisiei date, legate de obținerea autorizației, ș.a. Pentru costurile și beneficiile care nu pot fi cuantificate se vor include explicații cu privire la cauza imposibilității cuantificării, acestea fiind analizate din punct de vedere calitativ.

În partea ce ține de *consultările publice*, la fel un aspect important în cazul reglementărilor care se impun în procesul de armonizare sunt consultările cu mediul de afaceri. În partea ce ține de consultările publice în AIR (lit.c) nu sunt expuse opinia părților interesate, în special a mediului de afaceri referitor la această intervenție propusă.

*Concluzii: Analiza impactului corespunde în mare parte cu cerințele și rigorile Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative.*

*Se recomandă susținerea analizei în cauză cu condiția ajustării și perfecționării documentului în conformitate cu recomandările expuse (în special în ceea ce ține de revizuirea soluțiilor opțiunii recomandate).*

*S-a decis: analiza impactului de reglementare se susține cu condiția luării în considerare a obiecțiilor și recomandărilor (12 - se susține cu condiția luării în considerare a obiecțiilor și recomandărilor).*